

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE
 Drugostepena presuda od 19.III.1960.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr.Pavle Vinski, dr.Emilije Pallua

Aktivna legitimacija krcatelja prema brodaru za naknadu štete zbog neizvršenja ugovora o prijevozu - Činjenice, koje su utvrđene u sporu između kupca i prodavaoca, ne mogu se smatrati kao utvrđene i dokazane u sporu iz ugovora o prijevozu.

Prodavalac robe je - kao krcatelj - ukrcao na brodarev brod stanoviti broj koleta. Nakon ukrcaja brodar je izdao teretnicu na ime primaoca, koji je ujedno bio i krcatelj kupac ukrcaje robe. Na teretnici je bilo navedeno, da je primljeno na prijevoz lo koleta. Između kupca i prodavaoca je nastao spor o broju koleta, koje je kupac morao platiti. Dok naime prodavao tvrdi, da mu je kupac dužan platiti lo koleta, jer da je toliko primio od brodara, kupac priznaje samo 8, koju količinu da mu je brodar predao. U sporu je prodavalac podlegao.

Prodavalac kao krcatelj tuži brodara za naknadu štete, i to za vrijednost dvaju koleta, koji nedostaju, te za naknadu troškova spora, za koje je bio osuđen platiti svom kupcu.

Prvostepeni sud osudio je brodara, da plati krcatelju vrijednost dvaju koleta i da mu djelomično nadoknadi troškove spora. Smatra, da brodar nije isporučio primaocu sva koleta navedena u teretnici već dva komada manje, a to da je utvrđeno presudom suda u parnici, koju je krcatelj poveo protiv svog kupca, primaoca robe. Sud smatra, da je brodar, na temelju brodarskog ugovora, kojim je preuzeo na prijevoz odnosnu robu, dužan naknaditi tužitelju vrijednost nestalih koleta. Pitanje aktivne legitimacije krcatelja da je utvrđeno time, što je presudom suda u sporu između krcatelja i njegova kupca posredno izvršena cesija prava primaoca iz teretnice na sadašnjeg tužioca kao krcatelja, pa da je time tužitelju ukazana mogućnost, da naplatu svog računa izvrši u obliku naknade štete od brodara.

Povodom žalbe brodara drugostepeni sud je prvostepenu presudu ukinuo.

Iz obrazloženja:

Iz nespornih činjenica slijedi, da je izdana teretnica na ime. S obzirom na to krcatelj je kao naručitelj prijevoza legitimiran na tužbu iz ugovora o prijevozu, pa mu nije potrebna cesija od strane primaoca kao imaoca teretnice. Međutim gledište pobijane presude, da je presudom, koja je donesena u sporu između krcatelja kao prodavaoca robe i primaoca kao kupca, izvršena potrebna cesija prava iz teretnice, nije osnovana. Naime, prava se mogu cedirati ugovorom, t.j. neposrednim sporazumom stranaka, ili cesija slijedi iz zakona, i to onda, kad zakon izričito određuje

/zakonska cesija/. Istina je, da bi do prijenosa prava s jedne osobe na drugu moglo doći i presudom, ali bi presuda u takvom slučaju morala sadržavati izričitu odredbu, da se odnosna prava prenose s jedne osobe na drugu.

Kako se u sporu radi o zahtjevu krcatelja prema brodaru zbog neizvršenja ugovora ili nepravilnog izvršenja ugovora, prvostepeni je sud trebao utvrditi, da li je ugovor o prijevozu pravilno izvršen ili nije. U tom pogledu sud je trebao provesti sve dokaze i utvrditi sve činjenice, koje su za to odlučne, ali to nije učinjeno. Naime, ne može se uzeti kao utvrđena ili dokazana činjenica u sporu, u kom se radi o izvršenju ugovora o prijevozu, ona činjenica, koja je utvrđena u sporu između trećih lica, t. j. između kupca i prodavaoca. Odnosi iz kupnje i prodaje robe i odnosi iz ugovora o prijevozu dva su različita pravna odnosa, pa su u takvim sporovima i odnosima i stranke različite, iako u ugovoru o prijevozu one nastupaju, i to prodavalac kao krcatelj, a primalac kao kupac robe. Međutim za odnose između kupca i prodavaoca odlučne su jedne činjenice, za odnose između krcatelja i brodara druge, a za odnose između brodara i primaoca važne su treće činjenice.

Budući da se brodar poziva na okolnost, da je ugovor u cijelosti izvršio i da je primljenu robu predao primaocu uredno i bez prigovora, bit će potrebno da sud u tom pogledu provede dokaze, bez obzira na stanje, kakvo je utvrđeno u sporu između krcatelja kao prodavaoca i njegovog kupca kao primaoca. Naime, za pravilno utvrđivanje činjenica u pogledu izvršenja ugovora o prijevozu treba utvrditi, kada je roba iskrcana, u kojoj količini, i komu je brodar tu robu predao, zatim, i ako se utvrdi da postoji manjak robe, treba ispitati odgovornost brodara za taj manjak, i to na temelju ugovora o prijevozu.

G.B.

Bilješka.- U vezi te presude treba obratiti pažnju na ove okolnosti: Bila je izdata teretnica na ime, pa ostaje otvoreno pitanje, koje bi stanovište sud zauzeo, da je izdana teretnica po naredbi ili na donosioca. Nadalje zahtjev krcatelja nije bio upravljen na to, da mu se izruče nestala dva koleta, nego da mu se nadoknadi šteta, koju je krcatelj kao naručitelj prijevoza imao zbog toga, što brodar nije izvršio ugovor o prijevozu onako, kao što je bilo ugovoreno. Nije sigurno, da li bi sud zauzeo isto gledište u pogledu aktivne legitimacije krcatelja, da je krcatelj tražio izručenje koleta, kako je bilo navedeno u teretnici.

B.J.